

آزمون اخلاق پشت میز مناظره

دوازدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری در پیش است و اولین مناظره‌های انتخاباتی بین نامزدها فردا ساعت 16 از شبکه یک و رادیو جوان به روی آنتن خواهد رفت.

جامجم در گفت‌وگو با کارشناسان آداب مناظره‌های انتخاباتی را مورد بررسی قرار می‌دهد
آزمون اخلاق پشت میز مناظره

دوازدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری در پیش است و اولین مناظره‌های انتخاباتی بین نامزدها فردا ساعت 16 از شبکه یک و رادیو جوان به روی آنتن خواهد رفت. مناظره‌های انتخاباتی همیشه از جمله پرمخاطب‌ترین برنامه‌های رسانه ملی و یکی از موثرترین شیوه‌ها برای آگاهی بخشی و جلب آرای مردمی بوده است. در مناظره‌های انتخاباتی، نامزدها از طریق رسانه ملی در محضر مردم از برنامه‌ها و دیدگاه‌هایشان سخن می‌گویند، اما این تمام آن چیزی نیست که در یک مناظره اتفاق می‌افتد؛ نامزدها باید بتوانند همدیگر را به چالش بکشند، از طرح‌ها و برنامه‌ها و آرایش دفاع کنند، آگاهی و دانش و تدبیرشان را در ساماندهی به امور کشور در معرض قضاوت مخاطبان بگذارند که به جلب رای و نظرشان منجر شود.

رسانه نیز برای برگزاری یک مناظره موفق انتخاباتی موظف است، نکاتی را رعایت و شرایطی را فراهم کند که رقابت‌های انتخاباتی در مسیر درست، قانونی و اخلاقی پیش برود و در عین حال، مشارکت حداکثری مخاطب در انتخابات و نیز انتخاب فرد اصلح را در پی داشته باشد. به منظور بررسی اصول برگزاری مناظره‌ها و موثر تلویزیونی با کارشناسان عرصه رسانه و سیاست گفت‌وگو داشته‌ایم که در ادامه می‌خوانید:

مجاز به تقلید از غربی‌ها نیستیم

یک کارشناس ارتباطات درباره اصول و الزامات مناظره معتقد است: در سال‌های اخیر همراه با رشد فناوری‌های رسانه ای و ماهواره‌ای همه ما شاهد ده‌ها مناظره بوده‌ایم که آخرین آنها مناظره‌های مربوط به انتخابات ریاست جمهوری آمریکا بود؛ اما نکته اساسی این است که با توجه به این‌ها ما مدعی مردمسالاری دینی هستیم، نه تنها مجاز به تقلید از روش‌های غربی نیستیم، بلکه ملزم به معرفی و رعایت اصولی در مناظره‌های انتخاباتی هستیم که نشان‌دهنده تمایزمان با جوامع سکولار باشد.

دکتر مهران صمدی ادامه داد: نامزدهای محترم هنگام شرکت در مناظره‌های انتخاباتی باید در نظر داشته باشند که انتخابات در جمهوری اسلامی ایران نماد عزت و اقتدار ملی، حضور و مشارکت عمومی مردم، صف‌آرایی در مقابل دشمنان استقلال و عزت ملی، توانایی و اقتدار ملی، مردمسالاری دینی، آبرو و رشد ملی، آگاهی و بصیرت، رأی به نظام اسلامی و قانون اساسی، اعتماد مردم به نظام، امیدواری به آینده نظام و زنده بودن و خود آگاهی مردم است.

این مدرس ارتباطات با تاکید بر این نکته که هر گونه حرف و عملی که حتی یکی از این نمادها را خدشه دار کند پذیرفته نیست، به نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری توصیه کرد که در هنگام مناظره اصولی از جمله تقویت وفاق و وحدت کلمه و حس خوش‌بینی مردم به آینده نظام، تحمل یکدیگر، ترسیم اهداف والا و متعالی، حلم، خوشبینی کردن مردم به نتایج انتخابات، عدم استناد به شایعات بی اساس، پرهیز از تهمت زنی، استفاده از منطق و عقلانیت، پرهیز از واکنش‌های احساسی و عصبی، پرهیز از تخریب سایر نامزدها، سیاه نمایی گذشته و حال نظام و طرح اتهامات اثبات نشده، رعایت انصاف، پرهیز از دادن وعده‌های خلاف قانون، نفی خودخواهی و اولویت دادن به منافع ملی، در نظر گرفتن و ملاحظه ارزش‌های نظام، خودداری از ارائه آمارهای سست و عدم طرح مسائلی که موجب بی‌آبرویی کشور در سپهر سیاسی جهان بشود را رعایت کنند.

تبيين دقيق و شفاف برنامه‌ها

رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی با بیان این‌ها گفت: که برگزاری مناظره‌ها برای آشنایی مردم با نامزدها و برنامه‌ها کاری آنان است، گفت: بهتر است در این مناظره‌ها کاندیداها با سخنان صریح و شفاف به طرح دیدگاه‌های خود بپردازند تا مردم به گزینه اصلح برسند.

نصرت‌الله پژمان‌نفر افزود: باید برنامه‌ها دقیق و شفاف برای مردم تبیین شود، چراکه طرح شعارهای تبلیغاتی نمی‌تواند آنان را قانع کند.

نماینده مشهد با بیان این‌ها گفت: که هر یک از نامزدها باید نسبت به شعارهایشان پایبند باشند، گفت: باید مباحث احکامی در گفتمان‌ها رعایت شود؛ یعنی اخلاق اسلامی در بیان موضوعات روشن باشد و افراد در قالب دروغ و تهمت به اظهار نظر نپردازند.

رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس افزود: نباید در مناظره‌ها به طرف مقابل تهمت زده شود و در تعیین مرز تهمت زنی و بیان واقعیات دقت لازم منظور شود.

وی افزود: برنامه نامزدها باید در همه حوزه‌ها گفته شود که البته گویا متاسفانه قرار نیست برنامه‌ای در موضوعات فرهنگی گفته شود و قرار است طرح مباحث بیشتر در حوزه سیاسی، اقتصادی و اجتماعی باشد.

بایسته‌های مناظره

دکتر علی‌داری با اشاره به این‌ها گفت: که مناظره در میان ساختارها و قالب‌های برنامه‌سازی تلویزیونی، پرطرفدارترین و جذاب‌ترین ساختار و نقش اصلی را در رای‌آوری نامزد نهایی دارد، عنوان کرد: بر این باورم که بایسته‌های مناظره‌ها باید دربرگیرنده ده اصل باشد تا شاهد یک گفت‌وگو روشن‌گرانه و جذاب باشیم.

این استاد دانشگاه حق‌مداری و رعایت جانب‌عدالت و انصاف نسبت به مخاطبان حاضر و غایب؛ رعایت اخلاق، ادب و پرهیز از توهین و پرخشگری؛ جدال احسن و تضارب آرا برای رسیدن به حق و خیر و پرهیز از سیاه‌انمایی و مچگیری و تخریب اقدامات و عملکردهای گذشته و حال مسئولان را از جمله این اصول برشمرد.

وی ضمن هشدار در این خصوص که مبدا برای رای‌آوری و مقام‌های دنیایی زودگذر، کارنامه پرافتخار انقلاب از ابتدا تا کنون زیر سوال برود، درباره دیگر اصول مناظره‌ها گفت: که بایسته‌های تلویزیونی نیز توضیح داد: نقد به معنای واقعی آن یعنی دیدن قوت‌ها و کامیابی‌ها در کنار ضعف‌ها و ناکامی‌ها؛ خودداری از طرح مباحث و مسائلی که موجب دشمن‌سازی و شاد شدن ملت بزرگ ایران شود؛ اجتناب از عوام‌گرایی و دادن وعده‌های کاذب و غیرعملی؛ باورپذیر بودن بحث‌ها و استناد به آمار واقعی و برخورداری برنامه‌ها از پشتیبانی علمی و مطالعات کارشناسانه و برحذر داشتن خود و دیگران از عملیات و جنگ روانی علیه سایر نامزدها برای موفقیت زودگذر از دیگر اصول مبرهن مناظره است.

6 قدم مهم در مناظره

دکتر امیر دبیری‌زاد گفت: که مناظره موفق انتخاباتی در رسانه را حائز ویژگی‌های متعددی دانست و از مهم‌ترین آنها به این موارد اشاره کرد.

به گفته این کارشناس رسانه، مناظره یک ژانر خاص گفت‌وگو تلویزیونی است که با ویژگی‌های خاص اهمیت پیدا کرده و در رقابت‌های اجتماعی و کارزارهای انتخاباتی تاثیرگذار شده است. وی اصل اول مناظره را طرح اختلاف‌نظرها برشمرد.

استدلال و توان مباحثه نامزدها اصل دومی است که دکتر دبیری‌زاد به آن اشاره دارد و در این باره توضیح داد: نامزدها باید بتوانند مدعای خودشان را مستند و مستدل بیان کنند و بی‌شک مخاطبان نیز جذب بیان و نظر نامزدی خواهند شد که در ارائه سند و ادله موفق‌تر هستند و مستندتر سخن می‌گویند.

این پژوهشگر حوزه رسانه، نوع حضور و ارائه مناظره توسط نامزدها را اصل سوم مناظره تلویزیونی برشمرد و با تاکید بر این نکته که مناظره اصولی، مناظره زنده است؛ اصل چهارم را در زنده بودن مناظره دانست. این کارشناس رسانه در نهایت وجود یک گروه تحقیقاتی برای تامین محتوا قبل و در حین برگزاری یک مناظره را از اصول مهم آن دانست و حضور چنین گروهی را در عمق معنایی یک مناظره انتخاباتی بسیار موثر برشمرد.

اولویت در رعایت قواعد کار

علاء الدین بروجردی، رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس در گفت‌وگو با جام جم یکی از راهبردهای جمهوری اسلامی ایران را حضور حداکثری مردم در انتخابات و کمک به شناخت بهتر برای انتخاب اصلح دانست و گفت: البته این مهم وظیفه ای است که بر دوش رسانه‌ها و بویژه رسانه ملی قرار داده شده و پخش زنده مناظره‌ها بهترین محک برای انتخاب رئیس جمهور اصلح است.

وی افزود: با دیدن مناظره‌ها میان نامزدها مردم می‌توانند بر اساس شناخت و قضاوتی که خواهند داشت سرنوشت کشور در چهار سال آینده را رقم بزنند. رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی تاکید کرد: به نظر می‌رسد ضرورت دارد نامزدهای انتخاباتی بر اساس اصول و اخلاق اسلامی و مسائل مربوط به امنیت ملی و به عنوان افرادی که قرار است رئیس جمهور کشور شوند رعایت قواعد مناظره را در اولویت خود قرار دهند.

بروجردی تصریح کرد: با توجه به تجربه‌ها و ای‌که در ادوار گذشته در بحث مناظره‌ها داشتیم، باید بتوانیم به بهترین شکل به مردم کمک کنیم که حضور حداکثری را در بحث انتخابات ریاست جمهوری داشته باشند و بهترین انتخاب را انجام دهند.